



דינה. רות רוניק מסבירה זאת בכך, שר מעמד זה מודע ביותר לשירותי הרווחה שהחברה מעמידה לרשותו. מעמד חברתי זה הוא שמשמש במישרד-הסעד, בהלי וואות לשיכון, ובמוסדות מסובסדים לילדים. מעמד זה גם מגיע למעון לנשים מוכות כאשר הוא זקוק לסעד מסוג זה. אך האלימות במישפחה אינה בשום אופן נחלת מעמד זה בלבד. גם לברארי במחקה, וגם רות רוניק, מדגישות זאת ללא הרף. בכל שיכבות האוכלוסיה יש נשים מוכות. החלוקה בין גברים מכים וגברים בלתי מכים, אינה חופפת כלל חלוקות מעמדיות, עדתיות ואף השכלתיות. רות רוניק מספרת על עשרות נשים המטלפנות לביתה ופותחות את השיחה במילים אלה: „את לא תאמיני, אני גרה בוויולה מפוארת ב... (אחד מאזורי היוקרה) ובעלי מכה אותי...“ נשים אלה, בנות המעמד הבינוני והגבוה, מתביישות בעובדה זו, ואינן מוכנות לשתף בסודן הנורא אחרים. לכן הן פונות לרות רוניק, לרוב בעילום שם, ושופכות לפניה את ליבן. בין הפונות היו קצינות צה"ל, מורות, קצינות-משטרה לשעבר, וגם אשתו של דיפלומט ישראלי. אחת מהנשים האלה סיפרה, כי היא מורה, ובעלה מכה אותה זה שנים, היא נאלצת ללכת לעבודה כשהיא מסתירה את החבורות שעל גופה ופניה בצעיפים, מישקפים כהים ושרווי לים ארוכים.

הבעל

למד לקח



בגלגל התייחסותן הסודית למכות, קשה מאוד להגיע לאוכלוסיה זו בעת עריכת מחקר, ואין נתונים על מיספרן באוכלוסיה, גילן, או מוצאן. לעומת זאת, הנשים המגיעות למעונות הן כ-98 אחוז בנות לעדות המורת, לידות אסיה ואפי-ריקה. רות רוניק מעריכה, כי מבין הבעלים, אחוז יוצאי ארצות אלה הוא עוד יותר גבוה, ומגיע ל-99%! אולם היא ממחרת להסביר, כי זהו הרכב האוכלוסיה המגיע גם ללישכת-הסעד ולמוסדות-הרווחה.

רוב הנשים המגיעות למיקלט הן צעירות מאוד, בשנות העשרה והעשרים, אך מגיעות גם נשים מבוגרות יותר. הקשישה ביותר שהגיעה למעון בהרצליה הייתה אשה כבת 60. נשואה לניצול שואה, שנים ספגה מידו מכות, וכאשר שמעה על הקמת המעון, עזבה את הבית יבאה לשם. היא שהתה במעון זמן מה, אך הילדים, שבתחילה תמכו באם, החלו מרחימים על האב הקשיש שנותר לבדו בבית, והחלו לשכנע אותה לחזור. הבעל התחייב לשנות את התנהגותו והיא חזרה הביתה. מאז עברה שנה, ובמעון לא שמעו ממנה.

כ-6% מהנשים המגיעות למעון, חוזרות אליו שנית, אך מאחר שהמעון אינו יכול לשמש מקום משכן קבוע ותהליך לבית, מתייאשות ממנו רוב הנשים וחוזרות הביתה. תאוריות רבות מנסות להסביר את חזרתן זו. בספר שהתפרסם זה עתה, טוענת הוקרת אנגליה, כי חלק מהנשים מקבל סיפוק והנאה מהמכות, וחוזר הן ביתה כדי להמשיך ביחסים החולניים.

הפמיניסטיות שוללות תאוריה זו מכל וכל. לדבריהן, אין כל רקע של סאדורמוזיקים ביחסים בין נשים ובעלים. הנשים חוזרות הביתה בגלל חוסר-אונים, פחד מהעולם החיצון, חשש להתמודד לבדן, ובגלל לחצים כלכליים ומישפחתיים. ברוב המיקרים ממשיך הבעל להכות את האשה שחזרה הביתה, ושום דבר לא משתנה ביחסים בין בני-הזוג, אך לפחות במיקרה אחד יודעת רות רוניק לספר על מהפך שחל בבעל. האשה עזבה את הבית מחמת המכות. התלוננה במישר-טרה, והגישה בקשה לגט. הבעל יידון למאסר על חלק המכות שנתן לאשתו, והלך לכלא לחודשים אחדים. בית-המישפט המחוזי הוציא בינתיים צו האוסר על הבעל להיכנס לדירה, והאשה גרה בה עם ילדיה.

שנתיים היו בני הזוג בנפרד, כאשר הבעל מסרב לתת גט, ולבסוף הסכימה האשה להתזרוז הביתה, בניסיון לשקם את חייה-המישפחה. במיקרה זה למד הבעל את הלקח. הוא השתנה, הפסיק להכות. אבל גם האשה השתנתה, היא למדה את ערכה, ראתה כי יש לה אפשרות לעמוד על רגליה ללא עזרת הבעל, ומצאה שיש אלטרנטיבה.

במיקרים רבים אין הנשים פונות למישר-טרה, ואינן מתלוננות על הבעל. הן אינן בוטחות במישטרה והוששות מלגעת השוטרים. „בעלי בעצמו סוהר, אז מה יעזור

מוסרת בבגדיו רצח אותה בפתח המעון בהרצליה. למטה — אחותה שלי כרמלה בהלווייתה. על שמה של כרמלה נקרא היום המיקלט בהרצליה, אשר מספק הגנה לנשים מוכות כמותה.

כרמלה אשכנזי נרצחה על-ידי בעלה, יוסף. היא ברחה ממנו למעונות שונים, ניסתה להסתתר מפניו אך הוא מצא אותה תמיד. בסכין שהיתה

מכות ומוות



תים להולדת ילדים בעלי-מום: נשים מוכות או גברים מכים. לרוב, מוכות הנשים בחגים או סופי שבוע בשעות הלילה כיוון שאז נמצא הבעל זמן רב עם מישפחתו והוא פנוי לכך. בזמנים אלה אין להן לאן לפנות. קופות-החולים סגורות או, המישטרה עוֹדת בתקן מצומצם, העובדות הסוציאליות אינן נמצאות בעבודה. במיקרים שני הם נחבלת האשה חבלות קשות למדי, נותן לה לפנות לעזרה רפואית. הוא מבכר שאיש לא יראה את חבלותיה, ושלא תשיג תעודות רפואיות היכולות לשמש נגדו במישפט.

ב-70 אחוז מהמיקרים נזקקו הנשים המוכות לטיפול רפואי, מכיוון שנגרמו להן חבלות רציניות. פגיעה בקרנית העין, שטפירדם בפנים והפלות. ברוב המיקרים משתמשים הבעלים בידים וברגליהם בלבד, וגם כך הצליחו לגרום נזק רציני לנשים: „הוא בעיקר דופק לי את הראש בקיר. אצלנו, במושב, יש מיקרה שבו בעל היכה את האשה כל הזמן והיו צריכים לאשפו אותה. זה מה שהוא רוצה לעשות לי“, סיפרה אחת המרואיינות.

רק עשרה אחוז מקבוצת המרואיינות (המשך בעמוד 72)

את אמה. היא בעלת השכלה של תשע שנות לימוד, והכירה את בעלה בגיל צעיר מאוד.

האשה המוכת נכנסה להריון לפני ניי-שואיה, ונישאת לבעלה אחרי היכרות של פחות מחצי שנה. כרבע מנשים אלה טעמו את נחת זרועו של הגבר כבר לפני הנישואין. בדרך-כלל, תקבל האשה מכות בשעות הערב, בסופי-שבוע ובחגים. הבעל יכה אותה לרוב במיטבה, בגלל מריבות על האוכל ועל כסף. הוא יכה אותה בחדר השינה בגלל בעיות מין, ובסלון בגלל צורת לבושה או אופן התנהגותה. החדר היחיד בבית שאינו מועד למכות הוא השיר-רותים. לרוב, יכה הבעל את אשתו לפני ילדיה.

הבעי המכה: גם הוא בן מישפחה מרובת ילדים, שראה אלימות או שסבל ממנה בילדותו. הוא בעל השכלה של 6.2 שנות לימוד, עובד כפועל פשוט, או מובטל. לעיתים קרובות יש לו עבר פלילי, לא שרת בצה"ל בגלל סיבות נפשיות. לפני שהוא מכה, הוא לעיתים שותה משי-קאות חריפים ולעיתים קרובות יותר לוקח חשיש. גבר כזה יכה את אשתו בכל מצב, גם כאשר היא בהריון. לפעמים יתחיל להכות דווקא כאשר היא בהריון. מכות אלה גורמות לעיתים להפלות ולעוֹ

לי שאלך למישטרה?״ שאלה אחת המרואיינות. אבל בעיקבות מיקרה הרצה של כרמלה אשכנזי, אשר התלוננה על בעלה פעמים רבות והמישטרה לא טרחה לשמור עליה, השתנה יחס המישטרה לתלונותיהן של נשים מוכות.

כאשר התלוננה לפני חודשים אחדים אשה צעירה במישטרת פתח-תקווה כי בעלה מכה אותה ואיים לרצוח אותה אם תעזוב אותו, מיהרו השוטרים לעצרו והוא נמצא במעצר עד תום ההליכים. כאשר עמד להתקיים הדיון בהארכת מעֵצרו, הופיעה האשה בבית-המישפט עם כל חפציה: „אם משררים אותו, אני חוזרת על המקום למעון לנשים מוכות.“ אמרה.

מכות

בהריון



מהקרה של לברארי מגלה את הפרוֹפיל של האשה המוכה והגבר המכה, ויכול לחזות את הומנים והמקום שבהם תספוג מכות.

האשה המוכה: היא בדרך-כלל בת למישפחה מרובת ילדים ומעוטת-יכולת. היא סבלה בילדותה מאלימות מצד אביה או אמה. אולי גם ראתה את אביה מכה